

POSLOVNI BILTEN BROJ 9 (17. decembar 2020. godine)

Sadržaj

- 1. ZAPOSLENI IMA PRAVO NA UVEĆANU ZARADU ZA PREKOVREMENI RAD I ZA DAN DRŽAVNOG PRAZNIKA**
- 2. CARINSKE POVLASTICE NA POŠILJKE MALE VREDNOSTI**
- 3. OMOGUĆENO JE IZMIRENJE PORESKE OBAVEZE I DAVANJEM UMESTO PLAĆANJA, ODNOSNO ZAMENOM ISPUNJENJA**
- 4. ODLAŽE SE PRIMENA ČETIRI ZAKONA O STATUSU ZAPOSLENIH ZA 1.01.2022. GODINU**
- 5. ODLAŽE SE UPIS PRAVA SVOJINE DO 31.12.2021. GODINE**
- 6. POVEĆAVA SE TAKSA ZA JAVNI MEDIJSKI SERVIS**
- 7. IZMENJENA JE STOPA ZATEZNE KAMATE I STOPA KAMATE ZA NEBLAGOVREMENO PLAĆENE JAVNE PRIHODE**

Napomena: Mišljenja koja objavljuje Bilten nisu zvanična mišljenja nadležnih državnih institucija niti Instituta za ekonomsku diplomatiju, već mišljenja autora i dobronamerna pomoć usmerena na brže rešavanje vaših konkretnih problema, u skladu sa Zakonom, te ne mogu biti korišćena u sudskoj praksi ili u rešavanju bilo kakvih sporova.

ZAPOSLENI IMA PRAVO NA UVEĆANU ZARADU ZA PREKOVREMENI RAD I ZA DAN DRŽAVNOG PRAZNIKA

Ukoliko priroda posla to zahteva, a posebno u slučaju više sile ili povećanog obima posla, poslodavac može da uvede prekovremeni rad saglasno Zakonu o radu („Službeni glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017-odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje), opštem aktu i zaključenom ugovoru o radu.

Zaposleni za svaki sat prekovremenog rada ima pravo na uvećanu zaradu u visini **od 26%** od osnovice, tj. zarade koju zaposleni ostvaruje.

Zaposleni koji radi na dan državnog praznika koji je po zakonu neradni dan, ima pravo na uvećanu zaradu u visini **od 110%** od osnovice, utvrđenoj zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu .

U slučaju da **zaposleni radi prekovremeno na dan državnog praznika**, tada shodno zakonskim rešenjima, osnovica za obračun uvećane zarade čini osnovna zarada, pa zaposleni ima pravo za svaki sat rada u dane državnog praznika, na osnovnu zaradu uvećanje od 110% za dan državnog praznika, kao i uvećanje od 26% za prekovremene sate rada.

Shodno navedenom ukupna zarada zaposlenog lica koje je prekovremeno radilo na dan državnog praznika predstavlja zbir ostvarene osnovice za redovan rad, uvećane za prekovremeni rad i uvećane za rad na državni praznik.

Imajući u vidu da su se istovremeno stekli uslovi po dva osnova, tada procenat uvećanja zarade **ne može** biti niži od zbira procenata po svakom od osnova uvećanja. Osnovica za obračun uvećane zarade čini osnovna zarada utvrđena zakonom, opštim aktom i zaključenim ugovorom o radu.

Svako postupanje poslodavca koje je u suprotnosti sa napred navedenim, podrazumeva kršenje zakonskih prava zaposlenog.

CARINSKE POVLASTICE NA POŠILJKE MALE VREDNOSTI

Kada govorimo o carinskim povlasticama na pošiljke male vrednosti, saglasno odredbama Carinskog zakona („Službeni glasnik RS”, br. 95/2018, 91/2019-dr.zak. i 144/2020) potrebno je imati u vidu:

- **Pošiljke male vrednosti oslobođene od plaćanja uvoznih dažbina**

Carinskim zakonom i Uredbom o carinskim povlasticama („Službeni glasnik RS”, br.38/2019 i 86/2019) propisano je da, fizička lica kako domaći državljani tako i strani državljani su oslobođeni od plaćanja uvoznih dažbina na pošiljke male vrednosti koje besplatno prime od fizičkih lica iz inostranstva, koje nisu komercijalne prirode u **vrednosti do 70 Evra u dinarskoj protivvrednosti**.

Pod pošiljkom nekomercijalne prirode podrazumeva se da su pošiljke povremene a ne stalne, zatim da su pošiljke namenjene isključivo za ličnu upotrebu i da ne postoji obaveza plaćanja primaoca pošiljke. U ove pošiljke koje su oslobođene od plaćanja uvoznih dažbina, npr. spadaju: 50 cigareta, ili 25 cigarilosa, ili 10 cigara, ili 50 grama duvana za pušenje ili pošiljka parfema do 50ml ili toaletna voda do 25ml.

Oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina ne odnosi se na pošiljke male vrednosti koje domaća fizička lica, odnosno strana fizička lica primaju od pravnih lica iz inostranstva.

Carinski organ prilikom pregleda pošiljke obavezno stavlja zabelešku na poštansko-carinskoj prijavi, odnosno deklaraciji.

- **Pošiljke male vrednosti na koje se ne plaćaju uvozne dažbine ;**

Uredbom o carinskim povlasticama propisano je da na pošiljke male vrednosti na koje se ne plaćaju uvozne dažbine spadaju pošiljke čija **vrednost ne prelazi 50 Evra u dinarskoj protivvrednosti**, i koja je nekomercijalne prirode .

To podrazumeva da pošiljke male vrednosti na koje se ne plaćaju uvozne dažbine su sve :

- a) pošiljke u vrednosti do 50 evra i da su nekomercijalne prirode, osim pošiljaka koje se sastoje od alkohola i alkoholnih pića, parfema i toaletne vode, duvana i duvanskih proizvoda.
- b) pošiljke u vidu pisma, razglednice, Brajeva pisma, javne isprave, poslovne knjige, privatna korespodencija, itd....

Carinski organ prilikom pregleda pošiljke obavezno stavlja zabelešku na poštansko-carinskoj prijavi, odnosno deklaraciji.

OMOGUĆENO JE IZMIRENJE PORESKE OBAVEZE I DAVANJEM UMESTO PLAĆANJA, ODNOSNO ZAMENOM ISPUNJENJA

Saglasno odredbama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, br. 80/2002, 84/2002-ispravka, 23/2003-ispravka, 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005-dr.zak, 62/2006-dr.zak, 61/2007, 20/2009, 72/2009-dr.zak, 53/2010, 101/2011, 2/2012-ispravka, 93/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014, 105/2014, 91/2015 - autentično tumačenje, 112/2015, 15/2016, 108/2016, 30/2018, 95/2018, 86/2019), naplata poreza vršila se plaćanjem novčanog iznosa na račune javnih prihoda u rokovima koji su propisani zakonom.

Podsećamo da se porez mogao platiti i preko poreske blagajne, zatim kupovinom vrednosnog papira (kao što su taksene marke, fiskalne akcizne markice itd...), ali i putem kompenzacije ili konverzije potraživanja u kapital Republike.

Najnovija mogućnost naplate poreza propisana je **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji** („Službeni glasnik RS”, br. 144/2020) koja je utvrđena da se poreska obaveza **može izmiriti činom davanja umesto činom plaćanja, odnosno vrši se zamena ispunjenja obaveze.**

Ova mogućnost ispunjenja obaveze je moguća samo u slučaju kada je:

- **poreska obaveza veća od 50.000.000 dinara,**
- **Vlada utvrdila potrebne uslove,**
- **interes Republike Srbije za sticanje predmetne imovine veoma jasno izražen,**

Izmirivanje poreske obaveze davanja umesto plaćanja, saglasno navedenom zakonu smatra se da, je poreska obaveza namirena tek danom **overe sporazuma kojim je realizovan akt Vlade o prenosu imovine u svojinu Republike Srbije.**

ODLAŽE SE PRIMENA ČETIRI ZAKONA O STATUSU ZAPOSLENIH ZA 1.01.2022. GODINU

Odlaze se primena četiri zakona o statusu zaposlenih u javnom sektoru, javnim službama, zatim o platama službenika i nameštenika u organima autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, i u javnim agencijama koje je osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave.

Odlaganje primene od 1.01.2021. godine, **na 1.01.2022. godinu**, navedenih zakona uzrokovano je prvenstveno složenom epidemiološkom situacijom, koja je dovela do otežanog funkcionisanja svih podsistema javnog sektora, i to sledećih zakona :

- Zakon o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru („Službeni glasnik RS”, br. 18/2016, 108/2016, 113/2017, 95/2018 i 86/2019);
- Zakon o zaposlenima u javnim službama („Službeni glasnik RS”, br. 113/2017, 95/2018 i 86/2019);
- Zakon o platama službenika i nameštenika u organima autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik RS”, br.113/2017, 95/2018 i 86/2019);
- Zakon o platama zaposlenih u javnim agencijama koje je osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave;

ODLAŽE SE UPIS PRAVA SVOJINE DO 31.12.2021. GODINE

Upis prava svojine autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave, odnosno prava svojine javnih preduzeća i društava kapitala, izvršiće se na osnovu naknadnog zahteva za upis prava svojine do **31.12.2021. godine.**

Dosadašnja obaveza za upis prava svojine saglasno odredbama Zakona o javnoj svojini („Službeni glasnik RS”, br. 72/2011, 88/2013, 105/2014, 104/2016-dr.zak, 108/2016, 113/2017 i 95/2018) bio je **31.12.2020. godine**, a imajući u vidu da veliki broj navedenih subjekata nije podneo zahtev usled posledica otežanih uslova poslovanja koji su prouzrokovani epidemiološkom situacijom, zbog čega bi protekom navedenog roka izgubili to pravo, to je bilo neophodno omogućiti ovim subjektima produženje roka do **31.12.2021. godine.**

POVEĆAVA SE TAKSA ZA JAVNI MEDIJSKI SERVIS

Javna medijska ustanova Radio televizija Srbija i Javna medijska ustanova Radio televizija Vojvodina, saglasno Zakonu o privremenom uređivanju načina naplate takse za javni medijski servis („Službeni glasnik RS”, br. 112/2015, 108/2016, 95/2018 i 86/2019), počev od 2016. godine pa do danas, finansiraju se delimično iz takse za javni medijski servis, a delimično iz budžeta Republike Srbije.

Od **1.januara 2021. godine**, visina takse na celoj teritoriji Republike Srbije utvrđena je u iznosu od **299,00 dinara**, umesto dosadašnje visine takse koja je iznosila **255,00 dinara** i obračunavala se kroz račun za električnu energiju.

IZMENJENA JE STOPA ZATEZNE KAMATE I STOPA KAMATE ZA NEBLAGOVREMENO PLAĆENE JAVNE PRIHODE

Dana 10. decembra 2020. godine, na sednici Izvršnog odbora Narodne banke Srbije doneta je odluka o smanjenju referentne kamatne stope za 0,25%, tako da ona iznosi **1%** od **10. decembra 2020. godine.**

Kako referentna kamatna stopa direktno utiče na smanjenje zatezne kamate, kao i na smanjenje kamatne stope za neblagovremeno plaćene javne prihode, to smanjenje referentne kamatne stope podrazumeva sledeće:

- **od 11.12.2020. godine,** stopa zatezne kamate iznosi **9,00%**
- **od 10.12.2020. godine,** stopa kamate za neblagovremeno plaćene javne prihode iznosi **11%**

LAŽNI NOVAC I KAKO GA SPREČITI DA SE STAVI U OPTICAJ

Odredbe Krivičnog zakonika („Službeni glasnik RS”, br. 85/2005, 88/2005-ispr. 107/2005-ispr. 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 106/2014, 94/2016 i 35/2019) glase: „Ko napravi lažan novac u nameri da ga stavi u opticaj kao pravi, kazniće se **zatvorom od 2-12. godina i novčanom kaznom**, a ko pribavlja lažan novac u nameri da ga stavi u opticaj, kazniće se **zatvorom od 1-10 godina i novčanom kaznom**, odnosno ko lažan novac primi kao pravi pa saznajući da je lažan i stavi ga u opticaj i to ne prijavi, kazniće se **novčanom kaznom ili zatvorom do 3 godine**”.

Narodna banka Srbije u borbi protiv falsifikovanja novca saraduje sa MUP-om, bankama, ovlašćenim menjačima i pravosudnim organima, i to potvrđuje donetom Odlukom o postupanju s novcem za koji postoji sumnja da je falsifikovan („Službeni glasnik RS”, br. 111/2017 i 149/2020).

Šta je ustvari falsifikovan novac ?

Falsifikovan novac je predmet koji izgleda kao novac, a koji je nakon sprovedene ekspertize utvrđeno da se po svim ili pojedinačnim elementima zaštite razlikuje od novca. Da bi se napravila razlika između originalnog i falsifikovanog novca potrebno je da se poznaju zaštitni elementi na pojedinim apoenima, kao i da se u momentu prijema novca obrati pažnja na njih.

U periodu od januara do septembra 2020. godine u našoj zemlji utvrđeno je **1765** komada falsifikovanih novčanica dinara, gde dominantno učešće imaju falsifikovane novčanice od **1000, 2000 i 500 dinara**.

U istom periodu otkriveno je **329** komada falsifikovanih novčanica evra, pri čemu su najčešći falsifikati apoeni evra od **100 i 50 evra**, dok kod dolara otkriveno je u istom periodu **29** komada falsifikata, gde se najčešće falsifikuje novčanica od **100 dolara**.

Najbolje rešenje jeste da se novčanica za koju se sumnja da je lažna, odbije da se primi, jer ukoliko se primi i nakon odlaska sa mesta gde je primljena veoma je teško dokazati da je to lice primilo falsifikovanu novčanicu. U slučaju da lice primi novčanicu i posumnja da je falsifikat, tada istu treba predati najbližoj jedinici MUP-a, sa podatkom od koga je primljena, a ukoliko se u Narodnoj banci utvrdi da je novčanica falsifikovana, takva novčanica se zadržava bez naknade, a u suprotnom ona se vraća licu koje je istu predalo.

Poznato je da osobe koje rasturaju falsifikovan novac biraju mesta i vreme za svoju radnju, i najčešće se to radi na mestima gde lica koja primaju novac nemaju vremena za kontrolu istog. A to je posebno praznična kupovina kada je velika gužva, zatim, auto pijace, velike

sportske priredbe, stočne pijace. Međutim, iskustvo nas uči da su to i mesta koja su slabo osvetljena kao što su diskoteke, noćni klubovi ili pak plaćanje taksistima u gradskoj vožnji.

Vreme koje je najpogodnije i u koje obično lica obavljaju svoju aktivnost rasturajući lažne novčanice, su jutarnji časovi i što je veoma čest slučaj da se daju novčanice sa krupnim apoenima kupujući predmete male vrednosti, čime se dobija kusur u važećim optičajnim novčanicama.